România - Oportunitați și riscuri pentru independența energetica

Prioritățile geopolitice se schimba în întreaga Europa, iar energia nu face excepție

Actualul cadru geopolitic a forțat țarile europene sa își redefineasca relațiile energetice și sa inițieze masuri rapide pentru a deveni independente din punct de vedere energetic. În ultimii zece ani, Europa s-a bazat în mare masura pe petrolul și gazele rusești, în special țari precum Germania sau Italia, însa acest lucru este pe cale sa se schimbe. Dupa apariția conflictului dintre Rusia și Ucraina, discursul politic s-a concentrat pe modul în care Europa trebuie sa întrerupa imediat importurile de gaze din Rusia și sa se orienteze catre alte surse. Prin urmare, Europa trebuie sa gaseasca o soluție rapida pentru a obține independența energetica, însa drumul catre acest obiectiv este plin atât de provocari, cât și de oportunitați.

Riscurile aparute în contextul actual

Tranziția întârziata: soluții pe termen scurt care amenința obiectivele pe termen lung

Statutul geopolitic actual a deschis ușile catre oportunitați, dar soluțiile pe termen scurt ar putea reprezenta pași înapoi în ceea ce privește realizarea decarbonarii și a dezvoltarii durabile. Astfel, mai multe țari au luat în considerare redeschiderea minelor de carbune sau creșterea capacitaților de producție ale acestora, în ciuda angajamentelor de reducere a emisiilor de GES. Din cauza temerilor legate de securitatea energetica, CE Oltenia urmeaza sa își mareasca capacitatea de producție pentru anul 2022. Cu toate acestea, de la începutul anului, CE Oltenia a depus proiecte din Fondul de Modernizare în valoare de 895 de milioane de euro pentru dezvoltarea capacitaților de producere a energiei electrice, inclusiv pentru proiecte regenerabile.

Cadrul politic și de reglementare în întârziere

În plus, riscurile generate de conflictul actual sunt amplificate de utilizarea cu întârziere a combustibilului de tranziție din Marea Neagra. Proiectul Neptun Deep este în prezent suspendat, în așteptarea modificarilor la legea offshore. Pâna în prezent, proiectul de modificare a legii offshore a fost depus, în aprilie 2022, la Parlament, fiind susținut de coaliția de guvernare. În cel mai optimist scenariu, România ar putea începe sa extraga gaze naturale din Marea Neagra în 2026. Pâna atunci, lipsa investițiilor în producția de gaze naturale va crește

dependența de importuri și, în consecința, va avea un impact asupra parcursului țarii catre independența energetica.

Creșterea prețurilor

În timp ce Europa se concentreaza pe punerea în aplicare a unor masuri pe termen lung, pentru a obține independența energetica, pe termen scurt prețurile vor ramâne ridicate și volatile, provocând presiuni inflaționiste și alte efecte economice secundare. Întrucât în multe state asistam la o creștere rapida a prețurilor la combustibili și energie, guvernele vor juca un rol imens în protejarea consumatorilor și în accelerarea tranziției catre o piața energetica mai ecologica și mai independenta.

Oportunitați importante care trebuie explorate în redefinirea sectorului energetic european

Cea mai mare oportunitate este accelerarea tranziției catre energia curata, iar creșterea producției de energie electrica din surse regenerabile va aduce așteptari precum reducerea atât a utilizarii combustibililor fosili, cât și a prețurilor pe piața energiei. Pentru a atinge aceste obiective, guvernele naționale și Uniunea Europeana ar trebui sa se concentreze pe finanțarea energiei regenerabile, a eficienței energetice și a noilor tehnologii.

Potențialul României de producere a energiei electrice cu emisii reduse de carbon

În contextul situației politice și economice actuale, România se afla într-o poziție unica, având Marea Neagra ca un avantaj major, care poate accelera procesul de trecere la energia regenerabila. Marea Neagra are un potențial masiv de generare a energiei eoliene - potrivit unui studiu publicat de Banca Mondiala, România poate înființa parcuri eoliene cu o capacitate de pâna la 72.000 MW.

Atât energia eoliana offshore și onshore, cât și energia solara au o importanța strategica pentru sistemul energetic al României: pâna în 2030, ca parte a Planului național pentru energie și clima, România își propune sa implementeze o capacitate suplimentara de energie eoliana de 2.302 MW și o capacitate de energie solara de 3.692 MW.

Energia hidroelectrica joaca, de asemenea, un rol foarte important în mixul energetic al României, reprezentând aproximativ 30 % din mixul național de generare a energiei electrice. Pe termen lung, modernizarea centralelor electrice existente ar asigura o pondere constanta a producției provenite din surse regenerabile. Având în vedere ca o parte importanta a activelor de producere a energiei hidroelectrice se apropie de sfârșitul primului ciclu de viața, este necesar sa se implementeze un program complex de renovare, pentru ca energia hidroelectrica sa ramâna un pilon central pentru producția naționala de energie electrica.

Energia nucleara a primit o atenție sporita în lumina taxonomiei ecologice a UE, fiind etichetata drept energie durabila de catre Comisia Europeana. Fie ca este un pas intermediar al tranziției verzi sau nu, energia nucleara este cu siguranța pe agenda României. Având în vedere ca Nuclearelectrica deține în mod constant o cota de aproape 20% în mixul de producție de energie electrica, renovarea Unitații 1 a centralei nucleare de la Cernavoda pâna în 2030, precum și construcția viitoarelor unitați nucleare 3 și 4 arata ca energia nucleara reprezinta în continuare o oportunitate solida de diversificare și, eventual, de obținere a independenței energetice.

În plus, construcţia unui reactor nuclear modular de mici dimensiuni (SMR) în România, care urmeaza sa fie finalizata pâna în 2030, este o dovada a faptului ca energia nucleara este aici pentru a ramâne în cadrul sistemului energetic național.

Tehnologii noi

La nivel european, conectivitatea rețelelor electrice este un subiect important, cu obiective precise: un obiectiv de cel puțin 15% de interconectivitate pâna în 2030. Pentru România, obiectivul este stabilit la cel puțin 15,4%. Prin masurile și politicile definite în vederea dezvoltarii infrastructurii electrice, România poate juca un rol important în arhitectura europeana prin dezvoltarea rețelelor inteligente, devenind un facilitator important. Contorizarea inteligenta reprezinta o masura importanta, cu mult potenţial în ceea ce privește atingerea unui nivel mai ridicat de eficienţa energetica, ca punct de plecare pentru strategia de digitalizare, în beneficiul întregului ecosistem energetic.

În drumul catre o Europa verde, cea mai recenta soluție de ultima instanţa care a primit atenție în ultimii ani şi a devenit mai relevanta în contextul situației actuale este crearea de centrale electrice ecologice pe baza de hidrogen.

În ceea ce privește subiectul hidrogenului, studiile bazate pe propunerile din pachetul Fit for 55 privind utilizarea hidrogenului curat în industrie şi transporturi arata ca, pâna în 2030, în România va trebui sa fie instalata o capacitate de electroliza între 1.470 MW şi 2.350 MW. Atunci când se ia în considerare principiul adiționalității, acest lucru va necesita între 3 GW şi 4,5 GW de noi surse regenerabile de energie care sa fie instalate pe lânga capacitățile incluse în actualul Plan național pentru energie și clima.

Nu în ultimul rând, soluțiile bine stabilite de stocare a energiei electrice, cum ar fi bateriile, vor reprezenta, de asemenea, un pilon important pentru asigurarea stabilității rețelei în contextul tranziției energetice.

Programele de finanțare ale UE

Având în vedere conflictul actual din regiune, UE a lansat RepowerEU, un nou program care subliniaza necesitatea de a acționa pentru o energie mai accesibila, mai sigura şi mai durabila. Acțiuni urgente în ceea ce privește tendinţele inflaționiste, stocarea gazului pentru asigurarea consumului din iarna viitoare şi masuri imediate de reducere a dependenței de gazul rusesc, cum ar fi accelerarea permiselor pentru energiile regenerabile sau creșterea panourilor solare, a pompelor de caldura şi a economiilor de energie se numara printre acțiunile avute în vedere în cadrul acestui nou cadru energetic.

Acestea sunt susținute, desigur, atât de agenda Green Deal, precum şi de fondurile UE disponibile pentru tranziția verde, inclusiv RRF, care a inclus 1,62 miliarde de euro alocate în cadrul componentei Energie, pentru investiții în capacitaţi de producție şi stocare a energiei eoliene şi solare, capacitaţi de producție de hidrogen verde, cogenerare, investiții în întregul lanţ valoric al bateriilor, celulelor şi panourilor fotovoltaice, dar şi pentru asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial.

De asemenea, 15 miliarde de euro pot fi accesate prin intermediul Fondului de modernizare în perioada 2022-2034, în cadrul a 8 programe-cheie care vizeaza investiții în surse regenerabile, infrastructura energetica, centrale electrice pe baza de gaz, energie nucleara, cogenerare, eficienţa energetica şi biocombustibili.

EY Energy FiT - platforma care identifica oportunitățile de finanțare din partea UE pentru proiectele legate de energie avute în vedere de investitori

EY România a dezvoltat platforma EY Energy FiT ("Finanţarea Tranziţiei") având în vedere importanţa strategica a investiţiilor în sectorul energetic şi diversitatea şi complexitatea programelor care vor asigura finanţarea acestui domeniu. EY Energy FiT este o platforma online care îşi propune sa ajute companiile locale sa identifice oportunitaţile de finanţare din partea UE pentru proiectele lor legate de energie.

Luând în considerare urgenţa continua a dezvoltarii sectorului energetic, EY România considera ca toţi investitorii ar trebui sa beneficieze de acces la cele mai bune îndrumari şi informaţii şi ofera o abordare simpla si intuitiva cu privire la modul în care companiile pot beneficia de fondurile UE şi pot afla mai multe despre importanţa tranziţiei energetice. Soluţia este orientata catre organizaţiile care doresc sa îşi transforme în realitate proiectele de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera, de energie regenerabila sau de eficienţa energetica.